

SLOVENSKI GOSPODAR.

List ljudstvu v poduk.

Izhaja vsak četrtek in velja s poštnino vred in v Mariboru s pošiljanjem na dom za celo leto 3 gld., za pol leta 1 gld. 60 kr., za četrt leta 80 kr. — Naročnina se pošilja upravništvu v tiskarni sv. Cirila, koroške ulice, št. 5. — Deležniki tiskovnega društva dobivajo list brez posebne naročnine.

Posamezni listi dobé se v tiskarni in pri g. Novak-u na velikem trgu po 5 kr.

Rokopisi se ne vračajo, neplačani listi se ne sprejemajo. Za oznanila se plačuje od navadne vrstice, če se natisne enkrat 8 kr., dvakrat 12 kr., trikrat 16 kr.

Praznik avstrijskih ljudstev.

V nedeljo, dne 2. decembra, doteče že 40. leto, odkar leži osoda široke Avstrije in nje raznojezikih ljudstev v rokah Njih veličanstva, svitlega cesarja Franca Jožefa I.

To je že pač tedaj precejšnje število let, in marsikaj se je v njih zgodilo, marsikaj se je tudi izpremenilo, kar pa je ostalo in še prav z vsacim letom rastlo, to je ljubezen avstrijskih ljudstev do svojega očeta, do svojega dobrotljivega vladarja. Ni pa tudi dežele, ni mesta, ni vasi, da bi ne imela znamenja očetovske skrbi presvitlega cesarja.

O dnevih mirú, kakor v dnevih ljute vojske čuje in je čulo jarno oko viteškega vladarja nad srečo mnogobrojnih ljudstev Avstrije. Zato pa tudi ni vladarja pod milim nebom, da uživa toliko zaupanje pri svojih podanikih, kakor naš svitli cesar, Franc Jožef I. Kakor ne najde nikjer, tudi tam v skritem pogorji, človek kočice revnega drvarja, da ji ne visi na steni podoba svitlega cesarja, tako ga ni človeka po vsej širnej Avstriji, da ne spoštuje v Njih veličanstvu svojega očeta.

In slovensko ljudstvo, da-si ga je na število malo, ni in ne ostane, kar se tiče ljubezni in udanosti do svitlega cesarja, zadnje, ampak stopa veselo vstric ostalih avstrijskih ljudstev.

Lepa je ta vez, vez ljubezni, ki združuje ljudstvo s svojim vladarjem in vladarja s svojim ljudstvom in ni dvoma, da še postane za tem praznikom 40-letnice trdnja — za praznikom, ki se ne obhaja, na lastno željo svitlega cesarja, s truščem, ampak z deli usmiljenja, torej z deli, ki jih je, kakor nebo svetlih zvezdic, polno prav življenje cesarja Franca Jožefa I.

Zato pa velja, kakor prej, tako tudi slej pri vseh narodih in po vsej avstrijski zemlji klic cesarske pesmi:

„Vse za dom in za cesarja,
Za cesarja blago, kri!“

Kdo bo plačal — nemški poduk?

Ko se je vsled ukazov deželnega šolskega sveta od lanskega leta začela na vse kriplje vrvitati nemščina v naše ljudske šole, dvignila se je cela vrsta vrlih narodnih slovenskih občin, zahtevajoč, da mora v šolah za slov. otroke slovenščina imeti prvo mesto, ter da se nemščina naj ne le v tolikej meri, kakor to zdrava pamet in postave dopuščajo, toraj tako, da ne bo na škodo drugemu poduku. To je gospodom v Gradci, kateri hlepijo po tem, da bi nas Slovence čem prej vse stlačili v nemški koš, silno neljubo zaongavilo v nos. Dali bi Bog vé kaj, ko bi mogli te občine premotiti, da bi odstopile od svojega sklepa in preklicale svoje prošnje. To se lahko umeje.

Posebno g. dr. Wagner, doma doli v Brežicah, se je mnogo trudil, da bi pregovoril občinske odbornike, naj mu podpišejo tak preklic. Da bi jih k temu pregovoril, pravil je zbranim odbornikom:

„Glejte, jaz sem od namestnije semkaj pošlan. Zadnjikrat ste se podpisali za slovensko šolo: samo tega niste prav razumeli, kar ste podpisali; v prošnji se reče: nemški jezik pa naj ostane naprej kot neobligatni predmet za one otroke, katerih postavni zastopniki (starši, varuhi) to želijo. Kdo bo pa ta poduk iz nemščine plačal? Moral se bo nastaviti in posebej plačati učitelj za nemščino. To bi morali Vi plačati. Kako pa pride ubogi kmet k temu, da bo še za poduk v nemščini posebej plačeval? Gotovo je toraj boljše, če ostane vse, kakor dozdej, ko se nemščina uči brezplačno.“

Na take besede so se, se vé, da nekateri odborniki preplašili, in so podpisali dr. Wagnerju, kar je hotel, samo da se izognejo novemu plačilu.

No, kaj pa je na teh besedah g. dr. Wagnerja resničnega? Kdo bo plačal poduk iz nemščine, ako se ta goji na postaven in pameten način, kakor so to vse tiste občine zahtevale, ki so napravile na ministerstvo in deželni šolski svet vže omenjene prošnje?

Odgovor je kratek in se glasi: **Nikdo!**

Na spodnještajarskih šolah podučuje se sedaj nemščina več, kakor bi se po zdravej pameti in postavah smelo. Vprašamo tedaj, kedo pa plačuje sedaj ta nepostaven in nespameten poduk? **Nikdo!**

Kakor mora toraj učitelj nemški jezik podučevati sedaj brez posebne plače, ravno tako ga bode podučeval brez posebne plače, če se ta poduk uredi na postaven in pameten način.

Kakor ima sedaj deželni šolski svet oblast učiteljem zaukazati, da morajo brez vsake nagrade pouku v nemškem jeziku obračati vso svojo skrb, več, kakor kateremu koli drugemu predmetu, ravno tako bo imel deželni šolski

sovet oblast zaukazati, da bode učitelj zanaprej gojil ta poduk v postavnih mejah tudi brezplačno.

V Šmarju, v Št. Lorencu, v Slov. goricah, pri Št. Andreju v Leskovcu, pri Št. Marku niže Ptuja, se sedaj nemščina podučuje vsled ministerskih naredeb vže na postaven in pameten način, pa ni treba za ta poduk v nemščini nikomur nič plačati. —

Če bi toraj sopet kak gospod prišel h kateri občini, pa bi pravil: Kaj ste to sklenili zoper nemščino, kdo bo pa plačal za poduk v nemškem jeziku, podpišite preklic svoje prošnje, tedaj naj mu odgovorijo možje odborniki: „Nič, se ne trudite, gospod; mi ostanemo pri svojem sklepu; ako vprašate, kdo bo plačal ta poduk v nemškem jeziku, moramo Vas potolažiti, rekoč: Mi na vsak način ne!“ I. D.

Gospodarske stvari.

Nekaj o ovsu.

Da ima oves še primerno ceno, to znamo vsi in cena mu ostane skorej vselej enaka. Kedar pa je čas vojske, tedaj mu poskoči cena še bolj in srečen, kdor ga ima več na prodajo. Odkod pač to prihaja? — Od njegove rabe; naša dežela ima precej konj in pri c. kr. armadi jih je tudi in precej veliko število še jih imajo po mestih — tem pa se polaga oves, nekaj za to, ker ni treba za-nj velike shrambe, nekaj pa za to in menimo, da najbolj za to, ker ga konju ni treba veliko in vendar se obdrži v svoji moči.

Tudi svinjam se polaga oves in pri njem se počuti naša sčetinjad tem bolje, čem več ga dobode v podobi zameti. Tem bolj se čudimo pri tem, da se seje ovs, izlasti na polji le malo, po gorah se ga sicer seje več in tam stori tudi prav po obilem in je veliko težji od ovs, ki vzraste na ravnem polji. Po naših mislih pa se ga seje še tudi po gorah premalo.

Oves zasluži, da se bolj čišla, kakor se čišla pri nas dosehmal. Oves namreč ni samo za živino dobra klaja, ampak daje tudi ljudem — dobro hrano. Ovsena moka in močnik iz nje ne zasluži, da ga človek zaničuje in tudi ovsenjak ni za to, da je sram človeka djati ga pod zobé. Kje kedaj ni bilo tako in tudi po drugih krajih ima ovsenjak svoje poštenje.

Ako se gleda na to, koliko je redilnih snovi v ovseni moki, čudi se človek v resnici, zakaj da prihaja tako malo ovsenjak na mizo ljudi. Nobeno žito ne daje redilnih moči v toliki meri, kakor ga je ravno v ovseni moki. Učeni možje trdijo celo, da redi oves prav tako, kakor meso, če še ne bolje. V mesu je poprek 15% beljakovine — snovi, ki redi človeka, v ovsenem

močniku pa je 14 % in po vrhu še je v njem 5 do 6 % mašče, 6 % močeca ali štirke; za tem pa še železo, fosforove apnice itd. Pri tem še je v ovsu neka snov, ki miče človeka do jedi, nek alkaloid, pravi se mu aveninka in v drugih žitih ga ne najde človek.

V starih časih je bila ovsena juha in ovsen močnik, ovsenjak po vsej Evropi navadna hrana. Iz navade je prišel le-ta močnik, ko so jeli sejati več rži, pšenice in še posebno, ko so dobili krompir. Pri starodavnih Germanih je bila ovsena juha zelo v čisljih in bili so to ljudje, kakor priča zgodovina, močni in kreпки. V naših dneh pa je taka juha v navadi še samo v Norveškem, v Švedskem in pri Škotih. Ondi pa so ljudje močni, zdravi in ne vžene jih lahko kaka lakota, kajti ovsa priraste jim zmerom veliko.

Po tem takem je v resnici škoda, da se mrzi pri nas ljudem do ovsene hrane. Najbrž prihaja od todi ta mržnja, ker se ne ravna prav z ovsom, kedar se melje. Ako se melje na debelo in se ne preseja do dobra, tedaj pride v moko v resnici veliko resi — tiste, ki dela močnik nekako neprijetno hrano in ne ljubi se ravno človeku seči po takem kruhu. Toda ali je treba tako mleti? — Ne, naj se dela z ovsom tako, kakor z drugim žitom v mlinu in stavimo kaj, če ne bode vsaka hrana iz ovsene moke dobra, prijetna jed.

Krompir je sicer dober in hvala Bogu, da ga imamo, ali v krompirji ni veliko redilnih moči in človek si pač napoljuje z njim želodec, več pa tudi ne dobi z njim va-se. O novem času so torej zdravniki pravo zadeli, če se opozarja od njih na oves, na jedi iz ovsene moke. Pri jetičnih in poprek pri ljudéh, ki so na prsih bolni, stori ovsena hrana prav dobro. Tudi to je tedaj nekaj, ter priporoča oves za to, da ga sejemo, kjer koli imamo za-nj prave zemlje.

Živinske izkaznice.

Okrajno glavarstvo v Celji razglašá, da naj županstva na tenko opazujejo predpise, ki se tičejo izdelovanja živinskih izkaznic (posov), da ne bodo po sejmih itd. imeli ljudje, ki ženó živino tje, nikakoršnih sitnosti.

Tudi naglašá glavarstvo na novo, da se za eno izkaznico ne sme nikjer več zahtevati, kakor toliko, kolikor tiskovina veljá, namreč po 1 krajcar za eno. Obžalovaje je opaziti, da nekatera županstva, ki jih za danes ne bodemo še imenovali, pobirajo za take izkaznice po 5 in celó po 10 kr., kar je gledé na slabo stanje našega kmeta v resnici prav po — judovski!

Sejmovi. Dne 30. novembra pri sv. Andraši v slov. gor., v Celji, v Rogatci, v Strassu, v Vržeji, na Bizeljskem in v Svičini. Dne 3. decembra v Konjicah, v Mariboru in na Pla-

nini. Dne 4. dec. na Polji, v Šmarji, v Radgoni in na Zelenem travniku.

Dopisi.

Iz Kozjanskega okraja. (Slov. šola.) Bile so sklenile občine Drensko rebro, Pilštanj in Zdole in prej vže Podsreda in Gorjane, poslati prošnjo na deželni šolski svet in pritožbo na naučno ministerstvo zaradi presilnega in nepostavnega vrivanja nemščine v ljudsko šolo. Obžalovati pa moramo sedaj, da so občine Podsreda, Gorjane, Pilštanj in Zdole na prigovarjanje in siljenje g. okrajnega glavarja Breškega, dra. Wagner-ja preklicale svoj prvi sklep. Okr. glavar pripeljal se je namreč v Podsredo in Gorjane, potem pa je poklical občinske odbore iz Pilštanjá, Zdol in Drenskega rebra v Kozje, kjer jih je na vse pretege nagovarjal, češ, da niso razumeli, kaj so prosili in podpisali, da bodo morali učitelja za nemški poduk posebej plačati, če pri prvem sklepu ostanejo, naj toraj prekličejo svoj sklep itd. Mi se čudimo, kako da okrajni glavar potuje iz občine v občino, kakor da bi bil kak misijonar in pridigar za nemško šolo. Še boljé čudno pa se nam dozdeva, kako je mogel pozivljati celo tri občinske odbore čez eno uro daleč v Kozje, samo zato, da jih pregovori, naj odstopijo od svoje popolnoma opravičene in prepotrebne prošnje. Kaj takega od njega kot od države plačanega uradnika ne bi bili pričakovali, in vlada na Dunaji s tem njegovim postopanjem gotovo ne bode zadovoljna. Omenjamo pa, da nobeden odbornik ni bil dolžen, priti k taki seji, ali pa okrajnega glavarja posluhniti; kajti dr. Wagner tukaj tega ni delal v svoji službi kot okrajni glavar, ampak kakor vsak drug, navaden človek. Kakor ne bi treba bilo kakega agenta nemškega „šilveraina“ poslušati, ko bi prišel med kmete za nemške šole se poganjat, ravno tako ni treba bilo v tej reči g. dru. Wagner-ju se udati in preklicati svoj prejšnji, pameten in postaven sklep. Škoda toraj da so se nekateri, ki so drugače zavedni narodni možje, iz občin Podsreda, Gorjane, Zdole in Pilštanj dali premotiti, in toliko zbegati, da so se po dolgem prigovarjanju udali okrajnemu glavarju. Vsa čast pa vrlim odbornikom iz Drenskega rebra, ki so s svojim izvrstnim predstojnikom gosp. Amon-om stali neomahljivo, kakor skala, ter na vsa prigovarjanja mirno in odločno odgovarjali. Mi ostanemo pri svojem sklepu. Slava njim! Upamo pa, da bodo tudi ostale občine popravile svojo zmoto, ter svoj prvi sklep ponovile.

Od sv. Marjete na Pesnici. (D vojno veselje.) [Konec.] Zelo važen čas za vas in za vsakega je bodočnost. Nihče še ne vé, kaj bo iz njega; a tisto pa znam vam povedati, da priden učenec bo priden mladenič; pridna učenka

pridna devica. Marljiv, ostane marljiv, a surovež, ostane surovež itd. Bodočnost je vaša in kedar že vaših starišev, strijcev, učiteljev in dobrotnikov več ne bo, bodete — vi. Iz vaše sredine bodo — rokodelci, hlapci, dekletke, kmetovalci, viničarji, a tudi marsikateri izmed vas zamore postati velik gospod in — vojak, ki bo branil in čuval deželo ter skrbno in zvesto služil cesarja. Še enkrat, preteklosti se morete s hvaležnostjo spominjati. V sedanosti se pridno učite. Za prihodnost pa po vsej moči skrbite, da bodete zvesti državljanji, kakor so tudi očetje našega premilega, dobrotljivega cesarja Frana Josipa I., katerega naj Bog trikrat živi! — Sedaj nastopijo tri majhne sestre, belo oblečene, katerih dve še niti v šolo ne hodite in deklamujejo pesem „Molitev“ tako neustrašeno, da smo se morali čuditi. Potem je deklamovalo zaporedoma okolo 50 učencev in učenk razne pesmi in šaljive povestice — izvrstno, da smo morali priznati občno zadovoljnost. Sedaj se predstave za pol ure končajo in otroci pogostijo z žemljo in vinom. In tudi gostje si privoščimo dobro kapljico, katero je točil v gozdu krčmar Pavalec. Zatem je sledila šaljiva povest „muzikanti“ in potem šaloigra „Boječi Matevž“ v treh dejanjih, ki je povzročila mnogo smeha, izlasti, ker so mali igralci tako neustrašeno prednašali. Ob polu dveh popoldne se zopet otroci pogostijo s klobasami, žemljo in vinom, ter potem večkrat kaj pojejo, tudi godci niso svojih glasov dolžni ostali. A ob treh nastopi oder A. V—j. od sv. Ane in se zahvali gosp. učiteljem ovako: „Premila mi mladina, ti up prihodnosti in predragi Šmarječani! Slavnost ki jo danes tukaj v tem gozdu obhajamo, je imenitna in hvala Bogu, da se je tako dobro obnesla. Učenci so ulogo svojo častno rešili, izlasti pohvalim: Rapoc Anico, ki nam je v pol uri trajajočem govoru deklamovala šaljivo povest „muzikanti“ in: Korošek Fran, Polič Janez, Pšeničnik Ivan, Daks Gašpar in Mizov Julika, ki so šaloigro „Boječi Matevž“ tako izvrstno izpeljali. A kdo je pripomogel, da se je to tako krasno izvršilo? V to svrhu se imate, ljubi Šmarječani, zahvaliti vašim neutrudljivim g. učiteljem, izlasti g. Kovačiču. V imenu vas vseh se toraj jaz, kot popotnik nekje iz devete dežele, zahvalim za veliki trud in požrtvovalnost in vam kličem vrlim učiteljem pri sv. Marjeti: „Bog vas živi zdravih še mnogo let! Živio!“ Sedaj dobijo otroci gibanice in pšeničnik, kar je bil dar vrlih kmetov v Šmarjeti, potem se zapoje cesarska pesem, a fantje pokažejo telovadbo. V obče moram priznati, da se je šolska mladina dostojno obnašala; in da je v obče bila disciplina med mladino in gosti izvrstna. Mnogo starišev je družega mnenja o šolski veselici. Sta riši in gostje so se pohvalno izrazili o izidu ves elice, o katerej še popred niti najmanjšega

pojma niso imeli. Sploh je bilo občno mnenje gostov, med katerimi so bili značajni možje in gospodje, gospé itd., da bi skoraj zopet kaj jednakega obhajali. Ob 1/2 5. uri zahvalil se je g. nadučitelj Kovačič vsem šolskim dobrotnikom, prisotnim in neprisotnim. Potem je porazdelil darila med učečo se mladino, in jih je odpravil domu. Godci so učencem do velike ceste zagodli koračnico, a po končanej godbi vzkliknejo gromovito živio na presv. cesarja. To je bila veselica, kateri ni lahko para v Slov. goricah, To sem hotel mnogim v premislek zapisati, ker ne, da bi učenci samo kje po gozdi pohajali, nego naj tudi pokažejo kaj se lahko — naučijo. Dal Bog mnogo prijateljev šolskih veselic, dokler so take, prave.

Iz Šmartna pri Gornjem gradu. (Nerodna šala.) Kako nesrečo lahko pouzroči neprevidnost s strelivom, to se je v Šentjoški občini pokazalo teden pred sv. Martinom. Ta dogodba se je še precej izmotala, pa znala bi nastati jako žalostna. V nekeji hiši ste večer šivali dve služahnici in hlapec, ki že več let tam služi, je iz šale nataknil na tresko tako zvani „kapselj“, strelno kapico za puške, in jo je držal v luč, ki je stala na mizi. Kapica se razpoči z velikim pokom, in ena dekel se tako ustraši, da je takoj omedlela. Druga, ki se je tudi jako ustrašila, ji hoče priskočiti na pomoč, pa v kratkem tudi ta v omedlevico pade. Hlapec pa se je potem, ko je videl dekleta na tleh, sam tako prestrašil, misleč, da so mrtva, da ga je vse strlo. Tako ga je metalo ob tla, da so ga trije možje skozi več kot 48 ur morali na postelji držati, ker se ni mogel zavesti. Prišel je le še tretji dan k zavesti ter ta čas samo mrzlo vodo vžival, ki so mu jo drugi vlivali. Zdaj so, hvala Bogu, vsi trije zdravi, pa hlapec nič ne vé, kaj se je ž njim v tem času godilo. To priobčim v pouk mladosti, naj se varuje streliva in sploh vseh nevarnih reči.

Iz Celja. (Dijaška kuhinja) [Konec.] Gg. Vanič in Jerman, nabrala od popotnikov Č. Freytag, J. Unck, Leopold Felber in Kellermann, vsi iz Dunaja od vsakega po 1 fl., 4 fl., dr. J. Rudolf, odvetnik v Konjicah 5 fl., Ivan Šepic, v Konjicah 5 fl., Franc Mikuš, nadžupnik v Konjicah 5 fl., Štefan Kocijančič, oskrbnik v Oplotnici 3 fl., M. Sevnik, župnik v Št. Petru pod sv. Gorami 5 fl., Antom Turnšek, trgovec v Nazaretu 5 fl., dr. D. Prus, zdravnik v Konjicah 5 fl., Norbert Zanier, trgovec v Št. Paulu 5 fl., Vilibald Venedig, župnik v Središču 2 fl., Lovro Potočnik, dekan v Gornjemgradu 5 fl., prevzvišeni gosp. knezoškof Jakob Maksimilijan za november 4 fl., Franc Brežnik, c. kr. profesor v Rudolfovem 2 fl., S. Kolšek, notarski kandidat v Mokronogi 2 fl., Maks Kos, trgovec v Pod-sredi 5 fl., Ivan Vilhar, v Ljubljani 5 fl., Jakob Marzidovšek, c. kr. vojni kaplan v Zadru

5 fl., Anton Fišer, župnik pri sv. Jederti 2 fl., Franc Pečnik, kaplan na Prihovi 3 fl., dr. Davorin Matek, mestni kaplan v Celji 5 fl., gospa Marija Potočin, na Zidanem mostu 5 fl., Anton Rančigaj, kaplan v St. Petru pod sv. Gorami 2 fl., g. J. Sredenšek, župnik na Poni-kvi 5 fl. Vrh trega še dajajo Celjski domoljubi, mnogim dijakom hrano, med temi se odlikuje g. Ivan Gabršek z Vranskega, ki vzdržuje dva dijaka, za koja plačuje po 4 fl. na mesec. Vsem blagim dariteljem in podpornikom naše mladine pristrčna zahvala, Bog plati! Uljudno prosimo še daljnih milih darov, osobito letos, ker je podpirati s hrano za opoldne mnogo število ubogih, pa pridnih dijakov.

Mihael Vošnjak, Maks Veršec,
predsednik. blagajnik.

Politični ogled.

Avstrijske dežele. Kakor se sliši, obhaja Nj. veličanstvo, svitli cesar 40-letnico svoje vlade na tihem v gradu Miramare pri Trstu. Svitla cesarica je že dospela s svojega potovanja v Trst in menimo, da ostane doslej v le-unem gradu. — V drž. zboru še ni razprava o dednem pravu srednjih kmetij pri konci, kedar se to izgodi, pride nova vojaška postava v razprave. V dotičnem odseku pa je že vsprejeta in sicer brez kake večje spremembe. — „Katol. šolsko društvo“ na Dunaji je imelo zadnji teden izreden zbor, pri njem je bilo sila veliko poslušalcev, pravi se, da veliko nad 4000. Skorej v vsakem govoru je bilo čuti obžalovanje, da še nimamo verske šole in poslušalci so temu glasno pritrjevali. — V Gradci se dopolnjujejo te dni volitve v mestni zastop. Kolikor se lahko sodi iz teh volitev, niso ljudje nič več zadovoljni s svojimi čez in čez liberalnimi „očeti.“ Vreči z njih stolov jih pa še ni mogoče. — Nemški konservativci po srednjem Štajarji imajo sedaj zbere svojih političnih društev. V njih poročajo pa tudi drž. ali dež. poslanci svojim volilcem o svojem delovanju v drž. ali dež. zboru. — Vradni list v Celovci, „Klagenfurter Zeitung“, popisuje prijazno zadnje zborovanje podružnice sv. Cirila in Metoda v Celovci. — V slov. Djekšah snuje se posojilnica, bode dobra tovarišica drugih slov. posojilnic in na blagor tamošnjih slov. kmetov. — Slaboglasni urednik nemških „Freie Stimmen“ v Celovci, g. Mačnik, je izginil iz Celovca, ne da je povedal, kam pojde. — Da se pogozdi goli Kras na Kranjskem, za to se skrbi hvale vredno sedanji minister za poljedelstvo, grof Falkenhayn. Ne bode pa še tako brž ondi gozdov, kajti veter in plohe so mlademu drevju sila nevarne. — Mestni zastop v Gorici je pristopil k laškemu šolsk. društvu „Pro patria“ ter mu je izročil takoj 100 gld. kot ustanovnico. To je čuden sklep. — Trža-

ški „Sokol“, slov. telovadno društvo, uči tudi učence telovadbe in ima jih letos toliko, da ne shaja več s prostorom za-nje. — Rodoljubi v Barkovljah nabirajo denar za podporo otrok, ki hodijo v tamošnje slov. šolo. Ta šola ni ljuba Italijanom v Trstu. Dobro tedaj, da delajo za-njo slov. rodoljubi. — Hrvaški sabor je vzprejel postavo o zadrugah brez vse spremembe. Je-li ta postava na blagor hrv. ljudstvu, v tem si gredó misli na vs križ. — V drž. zboru v Pešti je Nemeec Steinhacker jako bičal madjarsko vlado, češ, da dela na vso silo za madjarščino pri narodih, ki niso madjarske krvi. Na to pa izreče minister Tisza, da ni nikjer v tem take prostosti, kakor edino na Ogerskem. Kdo se ne smeje pri teh besedah g. ministra? Pač je na Ogerskem prostost, toda z zamaškom v ustih in z lancem na rokah.

Vunanje države. Kakor se čuje sedaj, ne bodo sv. Oče še imenovali kardinalov v tujih državah, to pa za voljo necih težav. Brž ko ne predlaga katera država, čuje se, da nemška, kje koga za čast kardinala, ki ni sv. Očetu po volji. — Zloglasna nova kazenska postava pride že k malu po vsej Italiji v veljavo. No katoliška cerkev še pretrpi že tudi njo, toda Hrvat pravi: „Svaka sila do vremena!“ — Na Francoskem je general Boulanger sedaj na vrhu in to bolj, kakor le kedaj. Sedanja vlada že obupava, da mu bode še kos, če se je on loti. General ima veliko denarja a ne zna se, od kodi da ga dobiva, kajti sam nima premoženja. — Belgija stoji bojda v tajni zavezi v Nemčijo za čas, ako nastane vojska med Francozi in Nemci. — Nemški cesar, Viljem II., je rekel, ko je odprl drž. zbor v Berlinu, da stoji z vsemi državimi v prijaznih razmerah. Iz tega se sklepa, da ni nevarnosti za to, da se skali kje mir v kratkem, ali se ve, da je to mir, ki pozira že več let sem milijone ne samo v Nemčiji, ampak v vseh državah stare Evrope. O shodu treh cesarjev v Berlinu sedaj ni duha ne sluha, najbrž ga tudi ne bode. Gotovo pa je, da dela stari Bismarck na to in mož doseže v časih reči, ki se nam zdijo iz prva čudne, nemogoče. — Novo posojilo Rusije znaša 500 milj. in pravi se, da je jako ugodno za Rusijo. Največ denarja pride iz Bruselja in Pariza. Bismarcku ni po volji to posojilo in se lahko ve, zakaj? — Rumunija, na mejah Avstrije in Rusije, ima sicer Nemca za kralja, toda ljudstvo nagiba se čedalje bolj na Rusko stran in za čas kake vojske je to vsekako pomenljivo. — V Bolgariji se posvetuje gospôda v ministerstvu, je-li mogoče, da se znižajo drž. stroški. Misli pa se, da to ni lahko mogoče. Roparjev so nekaj vjeli, nekaj pa so jih pognali čez mejo v Turčijo. Ni dvoma, da jih dobodo k malu nazaj in še menda druge enake drhali. — Srbija je v teh dneh skorej le eno, veliko volišče. Hodi pa sedaj za volilne

može in tem bode voliti pozneje poslance v skupščino. Vlada dobi vsled teh volitev, kakor je podoba, veliko večino za-se. — Turški sultan je ukazal, naj se pridružijo dve bojni ladiji nemškimi in anglijskim, da se v Suakimu prepreči trženje s sužnji. — V Ameriki so imeli v nedeljo hud vihar ob obalah atlanskega morja. Padlo je veliko snega, razbilo se je na morji več ladij in tudi na suhem je naredilo veliko škode.

Za poduk in kratek čas.

Nekaj iz potovanja.

Spisal Janko T.

(Dalje.)

Ko se je izvedrilo, peljeva se s tovarišem spet na jezerino obalo. Med tem je prikazalo solnce spet se s svojimi toplimi žarki in delal se je krasen dan. Ko se pripeljeva k obrežju, pripravljaj se je ravno nek gospod za vožnjo s čolničem po jezeru. Bil je č. g. dr. Pajek, profesor na gimnaziji v Mariboru. Prišel je za nekaj časa na Bleško jezero se zdraviti, kajti tukaj je tudi zdravilna kopelj. Začel nama je pripovedovati, da je tu blizu rojstvena hiša slavnega pesnika našega Preširna. Pravil nama je č. g. doktor, da je na orgljah v cerkvi na otoku lastno-ročni podpis slavnega slov. pesnika, in ko smo se pozneje še jedenkrat sešli, razlagal je blagi g. profesor, kod se mora iti, da se pride k rojstveni Preširnovi hiši. — Zamislil sem se v ona leta, ko sem učenec poslušal profesora dr. Pajeka, ko je korakal čvrstev mož po šolski sobi in rekel sem tovarišu „še vedno tisti“ — vendar motil bi se, če bi to trdil, huda bolezen postarala je močno tega blagega narodnjaka in častita glava kaže že sive lase. Bog Vas ohrani nam še mnoga leta, blagi gospod doktor!

Pozneje ideva se tudi midva po jezeru voziti. Ko je čoln se zibal po sredi jezera, zamogla sva si ogledati bolje, na tenko okolico. Krasna je, lepe hiše se belijo okrog jezera, tam proti zahodu se vzdiguje Grad visoko nad jezerom, in dalje proti severu, vendar nižje stoji župnijska cerkev z lepim farovžem. Odkar je znana svetu lepota Bleškega jezera, prihaja tje vedno več tujcev, žali Bog, da to tudi govorico spremeni. Slovensko besedo le priproste ljudi slišiš govoriti, drugo se pomenkuje nemški. Čudil sem se, ko mi je neka oseba pravila, da pred nekaj leti ni bilo slišati tukaj nemške besede. Tudi napisi so skorej vsi nemški, ni čuda, če Nemci pravijo, da imajo Slovenci sami raje nemški, nego slovenski jezik. — Čas je hitro tekal, morala sva nehati s prijetno vožnjo in milodoneči glas zvana tam od otoka naznanjal nama je, da je poldne. — Kmalu potem

odpeljal naju je hiter konjiček od prijaznega kraja tje do Lesce, kjer sva se s tovarišem poslovila, njegova pot je bila na zahod, moja na izhod. Kmalu pripihal je vlak in moj tovariš je izginil ž njim.

III.

Ne daleč od železniške postaje Lesce-Bled je kraj Begunje, daleč zaradi svojih ječ znan grad. Prašal sem nekega moža za ime tega grada in odgovor sem dobil: „To so Begunje, v njem je 500 bab zaprtih“. Milo se mi je storilo pri tej opombi. Kako bi lahko srečne živele one nesrečne ženske, ki so v ječah zaprte. In zakaj so zaprte? Zavoljo raznih hudodelstev. Kako srečen bi bil ves človeški rod, ko bi posnemal in živel po sv. besedah božjega Izveličarja: „Ljubi svojega bližnjega, kakor sam sebe“. In ravno zavoljo tega, ker se svet ne ravna po teh sv. besedah, napolnjene so ječe z možkimi in ženskimi jetniki. Da bi poznali narodi to sv. zapoved božjo, ne bi naš slovenski rod od sosednih narodov teptan zdihoval v trdem hlapstvu. In pri vsem tem še trobijo naši tlačitelji v svet, da so katoličani!

(Konec prih.)

Smešnica 48. Štefó, fantič živ, kakor živo srebro, je dobil par gorkih od očeta, ne vemo že, za voljo kake nerodnosti njegove. Sosedov France to vidi in brž zbode Štefóta: „No, Štefó, te-li so?“ — „Ej“, odreže se Štefó možki, „kaj se čudiš! Tak mož, kakor so moj oče, so pač lahko kos fantiču, kakor sem jaz. Na robe, aj to pa bi bilo že drugače“.

Razne stvari.

(Za šolo.) Svitli cesar je daroval za ljudsko šolo v Podgorjah na Koroškem 200 gld. in to, kakor druge krati, iz lastnega premoženja.

(Cesarska slavnost.) V nedeljo, dne 2. decembra, vrši se v dijaškem semenišči v Mariboru spomenica v proslavo 40-letnice svitlega cesarja z govori, gledališčem in petjem.

(Godba.) Godbarsko društvo v Mariboru priredi dne 3. dec. slovesnost v proslavo 40-letnice Njih veličanstva svitlega cesarja. Pri njej sodeluje tudi g. Blaž Fischer, doma na Platu pri sv. Križu tik Slatine.

(Vabilo.) Kmetsko bralno društvo v Rušah priredi dne 2. decembra 1888 v proslavo četrdesetletnice vladanja Njih veličanstva cesarja Frana Josipa veselico v hiši g. Fr. Novaka v Rušah s sledečim vspeodom: 1. Govor. 2. Cesarska pesem. 3. Naprej. 4. Kdo je mar. 5. Nazaj v planinski raj, meš. zbor. 6. Oblačeku. 7. Naša zvezda. 8. Sem slovenska deklica. 9. Domovini. 10. Tombola. 11. Prosta zabava. Začetek ob 7. uri zvečer. — Vstopnina prosta. K obilnej vdeležbi Vas vabi uljudno Odbor.

(Čitalnica v Mariboru) ima v nedeljo, dne 2. dec. t. l. točno ob 8. uri zvečer v čitalničnih prostorih občni zbor. Na dnevnem redu je: 1. poročilo predsednikovo o delovanju društva v preteklem društvenem letu; 2. poročilo pregledovalcev računa lanskega leta; 3. poročilo blagajnikovo o stanju društvenega premoženja; 4. volitev računskih pregledovalcev za prihodnje leto; 5. volitev predsednika in odbora; 6. razni predlogi. P. n. gg. udje se uljudno vabijo, da pridejo k zboru v obilnem številu ter se opomni, da se bode, ako bi ta občni zbor ne bil sklepčen, sklical za teden pozneje, v nedeljo, dne 9. dec. t. l. drugi občni zbor, pri katerem bode po čitalničnih pravilih vsako število udov sklepati smelo.

(Podoba.) Trgovca na Dunaji, G. Freytag in Bernol, sta založila podobo svitlega cesarja ter se dobi pri njiju, Dunaj VII., Schottenfeldgasse št. 64, vsaka po 2 fl. Podoba je velika in je posneta po fotografiji prof. Franc Luckhardta. Za večje hiše, šole in zbirališča društev kaže le-ta podoba posebno dobro.

(Okrajni zastop.) Državni poslanec za Celje, dr. Foregger, je kar v prvi sapi, ko je izvedel, da se razpusti okr. zastop v Celji, vprašal v drž. zboru ministra grofa Taaffe, čemu se je to zgodilo. „D. Wacht“ in naša prijateljica v Mariboru pa ste kar iz sebe za voljo tega. Človek res ne umeje te jeze, saj se, kakor zatrjuje „D. W.“, nemškutarjem ni bati tudi poslej — za večino v zastopu.

(Za slovensko šolo) sklenila je tudi potegniti se občina Št. Peter pod sv. gorami, v Kozjanskem okraju ter je vže odposlala potrebne vloge na deželni šolski svet, oziroma ministerstvo. Ker ta občina spada pod brežiško okrajno glavarstvo, bo menda sopet okrajni glavar, g. dr. Wagner prišel nagovarjat in pregovarjat, naj mu podpišejo preklic. Kakor pa mi poznamo Št. Peterske korenjake, bo ves trud dr. Wagnerjev zastonj. Kakor v Drenskem reburu dobil bo za odgovor, vljuden pa odločen odgovor: „Mi ostanemo pri svojem sklepu“.

(„Pot v nebesa“) ž. natis, sestavil oče Miklavž Meznarič, je ravnokar izšel ter se dobi v frančiškanskem samostanu v Mariboru.

(„Savinjski Sokol“) telovadno-gasilno društvo v Mozirji izbralo si je po predlogu podstaroste g. Iv. Gabršeka v gasilni oddelek g. Milan Pelana za načelnika, g. Anton Goričarja voditelja brizgalničarjev in g. Ivan Kočiča, voditelja rešilcev. Društvo poprosilo je na dotičnih mestih za podporo.

(Železnica Celje-Velenje) bode, kakor je čuti, pričeta že letos in do prihodnje jeseni bo baje izgotovljena. Radovedni smo, bode-li „graščak“ pri sv. Petru zmagal s svojim naporom, da bode železniška postaja, kakor želi, pred durmi njegove „graščine“ ali ka-li?

(Slov. petje.) Marljivi g. Ig. Hladnik, orgljar v Stari Loki, je izdal „venček slov. pesmi“ za moški zbor ter se dobio po 40 kr. v „katoliški bukvarni“ v Ljubljani.

(C. kr. pošta.) V Novi cerkvi pri Ptujci se je odprla nova pošta, ali čudno, da ima na tabli le nemški napis, pa tudi na pečatu ni drugače. Pošta je sicer v hiši narodnega krčmarja in služi le slov. ljudem v Halozah, kaj torej če tak nemški napis?

(Častno občanstvo.) Občina na Slatini je imenovala g. E. Geutebrücka, doslej ravnatelja kopališča na Slatini, za častnega občana. To je pač čudno, da postane kakšnji lutovec častni občan v slov. občini!

(Smrtna kosa.) Na Vidmu je umrl v soboto, dne 24. novembra, g. Jože Nunčič, zdravnik in posestnik. Svoje dni so ga bolniki radi klicali, tudi na Kranjsko in Hrvaško.

(Novi denar.) Prihodnje leto dobimo nove goldinarje. Kar se tiče velikosti, bodo precej manjši, kakor sedanji. Veljava pa se bere na njih, kakor doslej, samo v nemškem in madjarskem jeziku.

(Ponarejen denar.) V Mariboru so dobili v večih štacunah krive srebrne goldinarje, pa jih niso prej izpoznali, ko jo je ponarejalec že izdavna popihal iz štacune.

(Izguba.) V nedeljo, dne 25. novembra je izgubil kmet v Mariboru denarnico svojo, v njej je imel čez 163 gld. Mož je svojo izgubo sicer brž naznanil v občinskem uradu v Mariboru a doslej se še ni oglasil nihče, da bi bil našel njegov denar.

(Duhovske spremembe.) Č. g. Janez Böheim, župnik pri sv. Jakobu v Dolu, je umrl dne 27. novembra, star 42 let. Provisor pa je postal č. g. Rud. Raktelj, kaplan ravno tam.

Listič uredništva. G. I. K.: Vaši pesmi ne manjka dobre volje, toda za natis ni, manjka še ji blizu vsega, kar dela pesem — prijetno. — G. J.—ski v Z.: Nam bo ljubo: iz tega, kar ste poslali, pa še nismo utegnili izbrati, kar bi kazalo v naš tist. Mogoče, da najdemo kako zrno. — Večim drugim: Nam je vsaka drobtina prav, o svojem času pride tedaj že na vrsto.

Dr. Valentina Zarnika ZBRANI SPISI.

I. zvezek:

Pripovedni spisi,

Uredil Ivan Železnikar.

Vsebina: Životopis dr. Valentina Zarnika. — Ura bije, človeka pa ni! — Maščevanje usode. — Razni spisi: Iz državnega zbora, — Pisma slovenskega turista.

Knjižica je jako elegantno, po najnovjšem uzorci in res krasno vezana. — Utisnena je na sprednji strani podoba dr. Zarnikova v zlatu in pridejan tudi njegov lastnoročen podpis. — Cena knjižici je 1 gld., s pošto 5 kr. več. — Dobiti je v „Narodni tiskarni“ v Ljubljani.

Loterijne številke:

V Gradci 24. nov. 1888: 61, 37, 59, 54, 69
Na Dunaji " " 53, 59, 46, 4, 67

Razprodaja dobrih glasovirov.

Od 55 gold. naprej se prodajo taki proti gotovi plači po najnižji ceni, Gosposke ulice št. 26, v prvem nadstropji. 4-8

**Prodaja
trgovskega posestva in blaga.**

Vsled sklepa odbora upnikov v konkurznej masi Franceta Dobovišek-a prodaje se potom pismenih ponudeb:

1. Posestvo zemljiško-knjižni vložek 45, dačne občine Rečica (Rietz), popred kupljeno za 7000 gld., obstoječe iz enonadstropne, trdno zidane, v vseh prostorih za trgovino — trgovalo se je v istej vže nad 30 let — pripravna, blizo cerkve na dobro obiskovanih in pristopnih prostorih v trgu Rečica stoječe hiše in vrta.

2. Zemljišče zemljiško-knjižni vložek 47, dačne občine Rečica, katerega sicer spada le polovica med konkurzni imetek, toda v sporazumljeni s sosesestnico gospo Barbaro Dobovišek prepusti in prodaja se v korist upnikov tudi druga polovica, tedaj celo posestvo. Zadnje posestvo, nekdanj kupljeno za svoto 8506 gld. obstoji iz dveh poslopij, v enem nastanjena je pošta, drugo rabilo se je prejšnje čase za pekarijo, in potrebnih gospodarskih poslopij, in obsega dva orala 1166 □° travnikov, 7 oralov 270 □° njiv, 7 oralov 76 □° gojzda, je skoraj z okroženo (skupaj zloženo) ter se dotika prvoimenovanega posestva.

3. Vse štacunsko, lahko spečljivo v okroglem na 3800 gld. cenjeno blago in štacunska oprava itd.

Posestvi ne oddasta se drugače, kot za svote zadostujoče v poplačilo vseh vknjiženih upnikov, tedaj vsako za 7000 gld. ali skupaj za 14.000 gld., trgovinsko blago in oprava pa ne pod cenilno vrednostjo in sicer vsako posamezno ali pa vse skupno.

Trgovsko blago moralo bi se v 3 mesečnih obrokih poplačati, z vknjiženimi upniki mogoče je po sporazumljeni, da tisti večinoma gledé njihovih tirjatev čakajo.

Kupoželjni se tedaj vabijo, njihove pis-mene ponudbe poslati konkurznomasnemu oskrbniku gosp. Josipu Hren, trgovcu v Gornjemgrapu najdalje do 15. decembra 1888, ter se pri zadnjemu tudi lahko pozvedó natančnejši pogoji, ter lahko pregledata zemljiško-knjižna izpiska.

Gornjigrad, dne 31. oktobra 1888.

Josip Hren.

3-3

Spretnemu kolarju

brez konkurence daleč na okolu bi najraje prodal malo 1/4 ure od Šmarija ob veliki cesti ležeče posestvo, ki sestoji iz dveh oralov njiv, travnikov, kuhinjskega vrta, zidane hiše, hlevov in kovačnice.

Tudi prodam 1/2 ure od Šmarija blizu podružnice sv. Miklavža ležeče malo posestvo, ki ima lep vinograd in njivo, oboje 1 1/2 orala veliko, in novo zidano hišo z opeko krito.

Plačilni pogoji zelo ugodni. Natančneje se zvé pri lastniku

Franc Skazi

1-3

v Šmariji pri Jelšah.

Zahvala in priporočba.

Za meni že 22 let skazano zaupanje izrekam najponižnejšo zahvalo, ob enem se pripočam v prihodnjč, posebno častiti duhovščini in zagotavljam vse p. n. kupce, da bodo gledé potrežbe in nizke cene prav zadovoljni.

Bolj oddaljenim gospodom pošilja se blago v zaboju do zadnje železniške postaje voznine prosto; vsled tega imajo le male stroške.

Z odličnim spoštovanjem

Josip Pelikan,
medičar in svečar

3-4

v Mariboru na Štajarskem.

Marijacejske kapljice za želodec,

izvrstne pri vseh boleznih v želodcu.

Neprekosljivo sredstvo zoper pomanjkanje slasti pri jedi, slab želodec, urák, smrad iz ust, vetrovc, riganje, kolike, želodčni katar, zgago, pesek v mehuru, preveliko slinjenje, zlatenico, bljuvanje, glavobol, če pride iz želodca, želodčni krč, zabasanje, prenapolnjenje želodca z jedmi ali pijačo, gliste, zlezenico, jeternico in hemeroide. Cena stekle-lice s podukom 35 kr., dvojna stekl. Varstvena znamka 60 kr. Osrednje pošiljateljice lekarne Karla Brady v Kromerizu (Moravsko). Marijacejske kapljice niso tajno zdravilo. Obstojni deli so pri vsaki steklenici v poduku napovedani.

Prave se dobé v vseh lekarnah.

Svarjenje! Prave Marijacejske žel. kapljice se večkrat kvarjajo in ponarejajo. Znamenje, da so prave, mora vsaka steklenica v rudečem, z gornjo varstveno marko prevedenem zavitku biti in v poduku, ki je pridjan vsaki steklenici, mora še opomneno biti, da je v tiskarni H. Guseka v Kromerizu tiskan.

Prave se dobé: Aussee: lekar K. Lang; Celje: lekar J. Kupferschmied; Fürstenfeld: A. Schröckenfux; Judenburg: K. Unger; Gradec: A. Nedved; Gleichenberg: Dr. Ernst Fürst. 31-52